

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1153
Tarih : 22.02.2016.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Anadili resmi dilden farklı olan yurttaşlarımızın sağlık alanı başta olmak üzere kamusal hizmetlere erişimde yaşadıkları hak ihlallerinin ve sorunların tespit edilmesi, anadilinde kamusal sağlık hizmetlerinin öneminin açığa çıkarılması ve sağlık alanı başta olmak üzere çok dilli kamusal hizmetlere geçiş için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Çağlar DEMİREL
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Tüm siyasi tartışmalardan bağımsız olarak, gerek uluslararası hukuk açısından gerekse insani, dini ve etik açıdan, anadilin yaşamın her alanında özgürce kullanılması, anadilde eğitim başta olmak üzere tüm kamusal hizmetlerin anadilinde alınması ve çok dilli yaşam doğal, kutsal ve anayasal bir haktır. Doğuştan gelen bu hakkın engellenmesi veya kısmi/özel eğitimlerle sınırlandırılması, insanın insan olmaktan kaynaklı diğer tüm haklarını da sekteye uğratan temel insan hakkı ihlalidir.

Tüm dünyada farklı dil ve lehçeler insanlığın ortak değeri kabul edilip çokdilli politikalar desteklenirken, Türkiye’de bu coğrafyanın kadim dil ve lehçeleri, Cumhuriyet tarihi boyunca birer tehdit olarak algılanıp yasaklanmış, yok sayılmış, aşağılanmış, inkâr, asimilasyon ve imha politikalarına maruz bırakılmıştır. Bu politikalar çok derin toplumsal yaraların ve ayrışmaların yanında farklı dil ve lehçeleri konuşan yurttaşların, temel kamu hizmetlerinden yararlanmasını engelleyen sayısız trajedilere neden olmuştur.

Bu kamusal hizmetlerin başında vazgeçilmez temel haklardan biri olan anadilinde sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı gelmektedir. Anadili, sağlık hakkı, tedavi hakkı ve hasta hakkı olmak üzere, yaşam hakkı ile bütünleşen sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğini ve kalitesini etkileyen unsurların başında gelmektedir.

İnsanın fiziki bir acı karşısında çıkardığı sesin çoğunlukla anadilinde olduğu bilinmektedir. Bedensel ve ruhsal rahatsızlıkların başka bir dilde ifadesinin eksik kalacağı, bu rahatsızlıkların ancak anadilin betimsel ve tematik özellikleriyle ifade edilebileceği açıktır. Dolayısıyla her şeyden önce ağrının ve acının dili olan anadil, hasta hekim ilişkisinin her iki taraf açısından da anlaşılabilir kılınması, sağlık hizmetinin kalitesini ve sonuçlarını ciddi oranda etkiler. Şu ana kadar hiç bir radyolojik görüntüleme ve laboratuvar yöntemi, hastadan alınan öykünün yerini dolduramamıştır. Örneğin psikolojik rahatsızlıkları olan bir hastanın, iç dünyasındaki karmaşayı anadili dışındaki bir dilde tam olarak ifade edebilmesi mümkün olmadığı gibi, hastasının anadilini bilmeyen bir doktorun da hastanın öyküsünü anlamak ve sağlıklı bir tedavi uygulama şansı yoktur. Anadilinde verilmeyen bir sağlık hizmetinin, hasta-hekim arasında etkili bir iletişimden yoksun kalacağı, hastanın bilgilendirilmesi ve tedavi hakkının engellenmesi sonucunu, yani sağlık hakkı gaspını doğurduğu açıktır. Sağlık Bakanı olarak Yunanistan’dan Türkiye ithal edilecek binlerce doktor için “Asistanlık eğitimlerinde Türkçe öğrenmeleri gerekir” demeniz dil ve sağlık hizmeti arasındaki bu önemli ilişkiyi özetlemektedir.

Türkçe dışında diğer tüm dil ve lehçelerde kamu hizmetinin yasaklandığı tek dil politikası, Türkiye gibi diller ve kültürler mozaikçi olan bir ülkeye başından beri dar gelmektedir. Anti demokratik bir uygulama olan anadili üzerindeki yasaklar ve engellemeler, başta Kürt yurttaşlarımız olmak üzere, anadili Türkçe olmayan milyonlarca yurttaşın anadilinde sağlık hizmeti alması engellenmiş, etkin ve nitelikli kamu hizmetlerinden mahrum bırakılarak, sağlık hakkı gaspına maruz bırakılmıştır. Bunun yanında, tek dil politikası, anadilinden kopuk yaşamak zorunda kalan milyonlarca insanı, yabancı ve ötekileştirilmiş ruh haline iterek ayrı bir hastalık kaynağı olmuştur.

Dünyada sağlık ve eğitim gibi kamu hizmetleri başta olmak üzere, yaşamın her alanında çokdilli politikaları uygulamaktan dolayı bölünen hiçbir ülke örneği yoktur. Tam tersine toplumsal

kutuplaşmayı ve siyasal çatışmaları önlemek, toplumsal bütünleşmeyi ve empatiyi güçlendirmek için, birçok ülke çok dilli kamusal hizmetleri desteklemekte ve yaygınlaştırmaktadır. Birçok bilimsel araştırma çok dillilik politikalarının toplumsal barışa da katkı sağladığını kanıtlamıştır.

Sosyal devlet olmanın gereği olarak, sağlık hizmetleri başta olmak üzere tüm kamusal hizmetlerin ülkede yaşayan her bir yurttaşa eşit, ücretsiz, ulaşılabilir ve anadilinde sunulması gerekmektedir. Bu bir lütuf değil, temel bir hakkın teslimidir. Ayrıca anadilinde sağlık hakkına sahip çıkmak; dil, din, ırk, cinsiyet farkı gözetmeyen sağlık hizmeti anlayışının mimarı, bu toprakların çocuğu Hipokrat'a olan borcumuzdur.

Bu bağlamda; anadili resmi dilden farklı olan yurttaşlarımızın sağlık alanı başta olmak üzere kamusal hizmetlere erişimde yaşadıkları hak ihlallerinin ve sorunların tespit edilmesi, anadilinde kamusal sağlık hizmetlerinin öneminin açığa çıkarılması ve sağlık alanı başta olmak üzere çok dilli kamusal hizmetlere geçiş için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.